

HOZZÁSZÓLÁS A „TEGEZŐDÉS”-HEZ

A „Honvéd” február havi számában, Vermes Zoltán őrnagy bajtárs foglalkozott a tegeződés kérdésével. — A cikk olvasása közben úgy éreztem magam, mint a versenyző, aki előtt más ért a célba. Ugyanis a témakörhöz tartozó visszaesetek régóta foglalkoztatnak és sokat gondolkoztam, hogy ebben a kérdésben milyen megoldás volna legjobban megfelelő a népi demokrácia alapján épülő honvédségünkben.

Bár a téma ismertetésével már megelőztek, a javasolt megoldással nem értek egyet és így szeretném a kérdést más megvilágításban is ismertetni.

Ebben az ismertetésben vissza kell mennem új honvédségünk születéséig, amikor a régi rendszerhez alkalmazott elvekkel és módszerekkel szakítottunk, de még nem alakult ki, hogy a felmerült rengeteg problémát hogyan kell és hogyan tudjuk megoldani.

Mielőtt a kérdés részletes megtárgyalását elkezdeném, foglalkozom egy most megoldást nyert másik kérdéssel, hogy végül párhuzamot vonva a két probléma között, a végső következtetésnél találkozzon a két megoldás.

Tudjuk, hogy a demokráciát eleinte bizony sokan félreértették, vagy szándékosan félremagyarázták és ebből kifolyólag a megalakuló csapatok szelleme és fegyelme egyes helyeken nem volt kielégítő. És ezt a helyzetet eleinte nem javította az a rendelet sem, amely lefelé elrendelte a „bajtárs” megszólítást. Tapasztalatom szerint ezt a rendeletet általános meglepéssel fogadták úgy a tisztek, mint a tiszthelyettesek és a legénység. Persze egy-két kivétel azért akadt.

1945 tavaszán az 5. hadosztálynál teljesítettem szolgálatot Hajmáskéren. A tisztek és tiszthelyettesek egyik közös gyűlésén hadosztályparancsnokunk — ki haladó demokratikus szellemben irányította megalakulásunkat — javasolta a gyűlésnek, hogy egy, a honvédelmi miniszter úrhoz felterjesztendő kérelemben hadosztályunk kérje a „bajtárs” megszólításnak felfelé kötelező elrendelését is.

Ez tagadhatatlanul jelentős lépés lett volna a kialakulás felé, azonban hadosztályunk demokratikus nevelése és fegyelme akkor még nem állott azon a fokon, amely a felfelé „bajtárs” megszólításhoz feltétlenül szükséges lett volna.

Ezen a gyűlésen — a „reakció” minősítésnek téve ki magamat — hadosztályparancsnokunk javaslata ellen szólaltam fel és a nevelés, valamint a fegyelem hiányosságaira való hivatkozással kértem a javas-

lat későbbi időpontra való elhalasztását. Egyben javasoltam az elméleti nevelés fokozását, hogy mielőbb elérhessük azt az öntudatos fegyelmet, amely lehetővé teszi a kölcsönös „bajtárs” megszólítást.

Akkori álláspontom beigazolódtott és majdnem két év volt szükséges az öntudatos fegyelem olyan fokú eléréséhez, hogy az „elmúlt hónapban megszűnt az „úr” a honvédségnél és mindenki egyformán „bajtárs” lett.

A „bajtárs” problémája tehát megoldást nyert és ma már senki sem állíthatja, hogy a „bajtárs” megszólítás bármiféle formában is árt a fegyelemnek. Ellenkezőleg, azt még öntudatosabbá teszi.

Most pedig lássuk, hogyan is állunk a tegeződéssel.

A régi honvédségünkben a rangidős letegezte a rangban fiatalabakat, de viszonzásról szó sem lehetett, még akkor sem, ha történetesen a rangban fiatalabb korban jóval idősebb volt. Természetesen akadt kivétel is, amikor a rangidős a rangban fiatalabbat a visszategezésre felkérte.

Bár ez a szokás egyáltalán nem felel meg a demokrácia szellemének, átvettük új honvédségünkbe is és csak honvédségünk leghaladottabb részeinél láthatjuk a kölcsönös tegeződést a különféle rangúak között.

És itt mindjárt felteszem a kérdést, hogy vajjon ezen leghaladottabb részeknél ártott-e a fegyelemnek a visszategezés? Miután, személyes tapasztalataim is vannak e téren, állíthatom, hogy nem ártott, sőt használt, mert a bajtársi összetartozás érzése erősebbé, ebből kifolyólag az egész alakulat szelleme egységessé vált.

Amit egyes kisebb alakulatoknál, egységeknél el lehetett érni, el lehet érni a legnagyobbánál is, ha a nevelés helyes irányításával és alkalmazásával egységes szellemet alakítunk ki.

A magyar népnél ősi szokás volt — és fahelyen, ahol a hagyományokat még őrzik, ma is az —, hogy az öregek tegeznek a fiatalokat, de a fiatalok ezt nem viszonzják. Bár én nem állítom, hogy ami jó volt ezer évig, az jó ma is; ez esetben, a régi szokást ma is jónak fogadom el. Az a tény, hogy a fiatalok nem tegezték vissza az öregeket, természetesen elég biztosította az öregek tiszteletét. Ez a tisztelet pedig a társadalomnak mindenképpen hasznára vált.

Az „öregek” tiszteletére szükség van a honvédségnél is. (Bár sokan vannak, akik „örökifjak” maradnak, ez a tisztelet rájuk is vonatkozhat.) Ha ugyanis a visszategezés kivétel nélkül kölcsönössé válna, akkor a fiatal hadnagy minden további nélkül visszategezné a nagyapai korban lévő altábornagyot, ami a mai általános felfogás szerint el sem képzelhető. A „mai” szót aláhúzva, ki akarom hangsúlyozni azt, hogy ami ma még el sem képzelhető, az a további fejlődés során magától érthetővé válhat.

Ha egy kis kitéréssel visszapillantunk az emberi társadalom fejlődésére, a kőkorszak barlanglakóitól a mai haladó demokratikus társadalom emberéig, akkor világosan megállapítható, hogy ami például

Galilei korában haláltérdemlő bűn volt — őt a Föld forgási elmélete miatt megölték —, az később az egész világon elismert igazsággá vált. A tudomány, a termelés, a technika fejlődése is mindenki előtt ismeretes.

A „tegezés“ kérdésében is fejlődni fogunk és ezt a fejlődést nem úgy látom, mint Vermes őrnagy bajtárs. Én az „önözés“ vagy a „magázás“ általánosítását visszafejlődésnek tekinteném és meggyőződésem, hogy a társadalom további fejlődése ezt a kérdést szinte észrevétlenül fogja megoldani — a tegeződés javára.

A „tegeződés“ kérdésének — a további fejlődésig való — megoldásához javaslom, hogy a honvédségen belül — természetesen csak a szolgálatonkívüli érintkezéskor — a körülbelül egy korosztályúak kölcsönösen tegezzék egymást, míg a fiatalok ne tegezzék vissza az öregeket.

Másképpen meghatározva: a honvédségen belül azok tegezzék kölcsönösen egymást, akik ezt a polgári életben is megtennék.

Természetesen ezt a kérdést — a „bajtárs“ kérdésben hasonlóan — rendeletileg nem lehet megoldani és egyik napról a másikra sem valószínűsíthető meg. De hogy megvalósítható, ahhoz kétségtelen reményt nyújt a „bajtárs“ bevezetése, mely két év nevelői munkája után végleg legyőzte az „ur“-at.

Ezután pedig a honvédség demokratikus nevelője a feladat, hogy a fentieket népszerűsítsék és elfogadtassák.

Véleményem szerint a „tegeződés“ kérdésének megoldása nemcsak az oly gyakran előforduló visszás eseteket küszöbölné ki, hanem honvédségünk egységes szellemének kialakítását is megkönnyítené és meggyorsítaná.

Bajtársaim! Fontolják meg Önök is a kérdést, — és *Ti* is járuljanak hozzá ezen kérdés megoldásához!

Görgényi György